

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 25.10.2011
COM(2011) 680 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Viedrobežas - risinājumi un turpmākā rīcība

1. IEVADS

ES pilsoņu brīva pārvietošanās un pārbaužu atcelšana pie Šengenas zonas iekšējām robežām ir viens no redzamākajiem Eiropas Savienības sasniegumiem. Komisija nesen iesniedza priekšlikumus, lai pastiprinātu Šengenas zonas vispārējo pārvaldību¹ nolūkā nodrošināt to, ka šis būtiskais sasniegums tiktu uzlabots arī turpmāk un attīstīts patiesi vienotā Eiropas sistēmā.

Savienības ārējo robežu viengabalainība ir priekšnoteikums tādai Šengenas zonai, kādu mēs to pazīstam šodien, un šis priekšnoteikums saglabāsies arī nākotnē. Pasākumiem ārējo robežu pārvaldībai ir jāsasniež divkāršs mērķis: pastiprināt drošību un atvieglot ceļošanu. Iespējas, ko sniedz jaunās tehnoloģijas šajā jomā, tika apskatītas Komisijas 2008. gada paziņojumā "Sagatavojot nākamos soļus robežu pārvaldībai Eiropas Savienībā"², kurā izklāstītas iespējamās sastāvdaļas iniciatīvai, kas tagad pazīstama kā "viedrobežu" iniciatīva, un kurā Eiropas Parlaments un Padome tika aicināti izteikt savu viedokli.

Turpmākas apspriešanās ar dalībvalstīm ekspertu un ministriju līmenī, kā arī ar Eiropas Parlamenta locekļiem notika 2011. gadā. 2011. gada 7. jūlijā Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs (EDAU) savā atzinumā³ par Komisijas paziņojumu par migrāciju⁴ uzsvēra vajadzību novērtēt esošās sistēmas un pārbaudīt jo īpaši ieceļošanas/izceļošanas sistēmas nepieciešamību.

Ņemot vērā šos viedokļus, Komisija tagad ir nonākusi tajā posmā, kur tā drīzumā varētu ierosināt konkrētus pasākumus. Tomēr, ņemot vērā ilgtermiņa apņemšanās un būtisko ieguldījumu, kas būtu jāveic, Komisija vispirms iesniedz šo priekšlikumu, kurā izklāstīti galvenie risinājumi, apkopotas galvenās sekas un iespējamā turpmākā virzība. Ar šo pieeju Komisijas grasās arī veicināt vienotu izpratni par aktuālajiem jautājumiem un lēmumiem, kas jāpieņem. Tā pirms laika nevērtē nekādus turpmākus konkrētus priekšlikumus, kam tiks pievienots pilns ietekmes novērtējums.

Šis paziņojums arī sniedz pirmo atbildi Eiropadomei, kura savā sanāksmē 2011. gada 23. un 24. jūnijā⁵ aicināja strauji paātrināt darbu, kas notiek "viedrobežu" jomā.

Visbeidzot, kā tas arī paredzēts 2008. gada paziņojumā un kā to ir pieprasījusi Padome, Komisija ir pārbaudījusi elektroniskās ceļošanas atļaujas sistēmas (*ESTA*) iespējamību. Šis paziņojums tādējādi kalpo arī tam, lai atspoguļotu šīs pārbaudes rezultātus un paredzētās turpmākās darbības.

2. VIEDROBEŽU INICIATĪVAS MĒRĶI

Katru gadu ārējās sauszemes, jūras un gaisa robežas tiek šķērsotas apmēram 700 miljonus reižu. Apmēram trešdaļā šo gadījumu robežu šķērso trešo valstu valstspiederīgie, kuri tiek

¹ COM (2011) 559 galīgā redakcija, COM (2011) 560 galīgā redakcija, COM (2011) 561 galīgā redakcija.

² COM (2008) 69 galīgā redakcija.

³ C(2011)-0445.

⁴ COM (2011) 248 galīgā redakcija.

⁵ EUCO 23/11.

rūpīgi pārbaudīti robežšķērsošanas vietā⁶. Veicināt ātru un drošu robežšķērsošanu ir jautājums, kas nodarbina gan ES, gan tās dalībvalstis, un nav šaubu par to, ka robežšķērsošanas gadījumu skaits turpinās ievērojami palielināties, jo īpaši lidostās. Visticamākā scenārija gadījumā Eirokontrolle paredz, ka robežšķērsošanas gadījumu skaits pie gaisa robežām palielināties no 400 miljoniem 2009. gadā līdz 720 miljoniem 2030. gadā⁷. Tas nozīmē, ka Eiropas lidostās 2030. gadā būs jāpārbauda 720 miljoni ceļotāju. Problēmu, ko rada tik būtisks palielinājums, nevar atrisināt, vien pieņemot darbā papildu robežsargus.

Tāpat jāņem vērā Savienības politikas izstrāde vīzu jomā un attiecību ar trešām valstīm jomā. Pēdējo gadu laikā Savienība ir sekmīgi atcēlusi prasību par vīzu attiecībā uz vairāku trešo valstu pilsoņiem, noslēgusi vairākus nolīgumus par vīzu atvieglotu izsniegšanu un modernizējusi *acquis*, tostarp paredzot plašāku pielietojumu vairākkārtējas ieceļošanas vīzām. Vīzu režīma liberalizācija attiecībā uz Rietumbalkānu valstīm tika veikta, izmantojot uzraudzības sistēmu ar *FRONTEX* un Eiropola palīdzību, lai vāktu statistikas datus par ceļotāju plūsmām un novērtētu jebkādus riskus saistībā ar ļaunprātīgu izmantošanu. Šie centieni ir ilgi loloti, uzlabojot iespējas iekļūt Savienības teritorijā lielām ceļotāju grupām, bet tos vēl nav papildinājuši nekādi centieni vienkāršot faktiskās robežšķērsošanas procedūras minētajām grupām. Tādēļ rodas vairāki jautājumi:

- vai Savienības politika robežkontroles jomā tiek attīstīta tā, ka šobrīd spēj atbalstīt Savienības politiku vīzu jomā;

- vai dalībvalstis spēs, nepalielinot gaidīšanas laiku pie robežas, apstrādāt pieaugošās ceļotāju plūsmas, kas radīsies šo centienu īstenošanas rezultātā; un

- vai Savienībai ir jāuzlabo tās rīcībā esošie instrumenti sīkākas informācijas vākšanai par ceļotāju plūsmām, kas ieceļo Šengenas zonā un izceļo no tās.

Divas problēmas jāuzsver īpaši: kā efektīvi uzraudzīt ceļotāju plūsmas un trešo valstu valstspiederīgo kustību pāri Šengenas zonas ārējām robežām kopumā, kas būtu daļa no visaptverošas pieejas Šengenas zonas vispārējai pārvaldībai, un kā nodrošināt to, ka robežšķērsošana ir ātra un droša regulāri ceļojošām personām, kuru skaits aizvien palielinās un kuras veido robežšķērsošanas lielāko daļu, t.i., tās personas, kas atbilst ieceļošanas nosacījumiem.

Saskaņā ar spēkā esošajiem noteikumiem:

- trešo valstu valstspiederīgos, kas ieceļo Šengenas zonā, pakļauj vienām un tām pašām pārbaudēm neatkarīgi no riska līmeņa, piemēram, ja katra atsevišķa ceļotāja gadījumā ir pārsniegts atļautās uzturēšanās laiks;
- nav tādu līdzekļu, lai reģistrētu ceļotāja kustību pāri robežām; atļautās uzturēšanās ilgumu aprēķina, pamatojoties uz spiedogiem, kas tiek ar roku iespiesti ceļotāja pasē vai ceļošanas dokumentā, un ieceļošanas un izceļošanas datumi netiek centralizēti reģistrēti.

⁶ Informācijas pamatā ir Ārējo robežu fonda statistikas dati un dati, kas savākti datu vākšanas pasākumā, ko veica pie visām ārējām robežšķērsošanas vietām laikposmā no 2009. gada 31. augusta līdz 6. septembrim.

⁷ Eirokontroles "ilgtermiņa prognoze nākamajiem 20 gadiem (līdz 2030. gadam)" tika publicēta 17.12.2010.: (<http://www.eurocontrol.int/statfor/gallery/content/public/forecasts/Doc415-LTF10-Report-Voll.pdf>).

Tā rezultātā kavēšanās pie robežšķērsošanas var būt ilga un bieži pietrūkst informācijas par personām, kas pārsniegušas atļautās uzturēšanās laiku. Tā ir nopietna problēma, jo personas, kas pārsniegušas atļautās uzturēšanās laiku, ir galvenais nelegālās migrācijas avots ES. Ticami dati par nelegālo migrantu skaitu ES nav pieejami, bet piesardzīgi aprēķini svārstās starp 1,9 un 3,8 miljoniem⁸. 2010. gadā dalībvalstis (ES - 27) izdeva 540 000 rīkojumus atstāt to teritoriju, bet tikai 226 000 tika faktiski īstenoti⁹.

Apstākļi, ka vienām un tām pašām robežpārbaudēm pakļauj visus trešo valstu valstspiederīgos neatkarīgi no viņu radītā riska līmeņa vai ceļošanas biežuma, neliecina par to, ka robežsargi tiek izmantoti efektīvi. Centieni paaugstināt drošību un paātrināt ceļotāju plūsmu, tikai palielinot robežsargu skaitu, nav dzīvotspējīgs risinājums daudzām dalībvalstīm, jo tās cenšas iegrozīt budžeta deficītu.

Garās rindas, jo īpaši lidostās, rada Eiropas Savienības apmeklētājiem sliktu priekšstatu, un lidostu operatori un aviosabiedrības neatlaidīgi prasa nodrošināt ātrāku un raitāku pasažieru plūsmu, lai vēl vairāk saīsinātu savienojuma laiku starp lidojumiem.

Viedrobežu iniciatīva uzlabotu ceļotāju plūsmu pārvaldību un kontroli pie robežām, pastiprinot pārbaudes, vienlaikus paātrinot robežšķērsošanu regulāri ceļojošām personām. Tas dotu iespēju robežsargiem tikt galā ar nepārtraukti pieaugošo robežas šķērsojošo personu skaitu, iztiekot bez nereāla to cilvēkresursu palielinājuma, kas nepieciešami robežkontroles nodrošināšanai, un nemazinot drošību. Tai ir divas sastāvdaļas: ieceļošanas/izceļošanas sistēma (*EES*) un reģistrēto ceļotāju programma (*RTP*).

EES ļautu precīzi un ticami aprēķināt atļautās uzturēšanās ilgumu, kā arī pārbaudīt katras personas ceļošanas vēsturi attiecībā uz vīzas turētājiem un ceļotājiem, kam nav vajadzīga vīza, veidojot būtisku daļu no riska novērtējuma pirmās kārtas. Tas tiktu panākts, esošo sistēmu ar spiedogu iespiešanu pasēs aizstājot ar elektronisku reģistru, kurā apkopotu ieceļošanas un izceļošanas datumus un vietas attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kam atļauta īstermiņa uzturēšanās. Sistēmas galvenais mērķis būtu uzraudzīt to, kā trešo valstu valstspiederīgie ievēro atļautās uzturēšanās laiku, un tā arī palīdzētu uzlabot robežpārbaudes procedūras un pastiprināt drošību brīdī, kad tiek šķērsotas ārējās robežas.

RTP būtiski atvieglotu robežšķērsošanu tiem trešo valstu ceļotājiem, kas ceļo bieži, ir iepriekš pārbaudīti un iepriekš atlasīti pie Šengenas ārējām robežām. Tā samazinātu laiku, kas jāpavada robežšķērsošanas vietās, un atvieglotu ceļošanu un veicinātu pārrobežu kontaktus. Cik vien tas iespējams, tā izmantotu jaunās tehnoloģijas, piemēram, automatizēto robežkontroles sistēmu (ko izmanto arī ES ceļotājiem).

⁸ *Clandestino* projekta rezultāti, ko sponsorēja ES un īstenoja Starptautiskais Migrācijas politikas attīstības centrs. Skaitļi ir apkopots kopējais rādītājs pētījuma veikšanas brīdī (2008. gads, ES - 27), <http://clandestino.eliamep.gr>

⁹ SEC (2011) 620, 2. tabula; datus snieguši *Eurostat* un Eiropas Migrācijas tīkls (EMT). Iemesls nesakrītībām skaitļos ir ne tikai informācijas trūkums par personām, kas pārsniegušas atļautās uzturēšanās laiku, bet arī citi apstākļi, piemēram, sadarbības trūkums ar dažām trešām valstīm, humāni apsvērumi u.c.

3. VIRZĪBA UZ ES VIEDROBEŽĀM

Pirms apskatīt iespējamās jaunās sistēmas un paturot prātā mērķi iespējami samazināt izmaksas, vispirms jāapsver tas, vai viedrobežu mērķus var panākt, izmantojot esošās sistēmas vai instrumentus.

3.1. Eiropas vai valstu esošo sistēmu un instrumentu izmantošana

3.1.1. Vīzu politika un VIS

3.1.1.1. Vīzu politika

Pastiprināti izmantojot iespējas, ko sniedz Vīzu kodekss attiecībā uz vairākkārtējas ieceļošanas vīzu izsniegšanu, kā arī nolīgumi par vīzu atvieglotu izsniegšanu, var veicināt to, ka lielākam skaitam trešo valstu valstspiederīgo tiek vienkāršota un atviegkota ceļošana. Tomēr šis atvieglotais režīms ir būtisks tikai laikposmā pirms ceļojuma sākšanas, jo trešās valsts valstspiederīgajam nav jāiet uz konsulātu saņemt jaunu vīzu katram braucienam uz ES. Vairākkārtējas ieceļošanas vīzas nepaātrina pašu robežšķērsošanu.

3.1.1.2. VIS

Vīzu informācijas sistēma (VIS) arī nepaātrinās ieceļošanas procedūras un nepalīdzēs atklāt personas, kas pārsniegušas atļautās uzturēšanās laiku. Tomēr apstākļi, ka visu vīzu turētāju biometriskie dati būs reģistrēti VIS, nozīmē to, ka vieglāk varēs identificēt katru neregistrētas vīzas turētāju, kurš tiks atklāts teritorijā, tādējādi palielinot viņa atgriešanas iespējas. Pēc pārejas laikposma beigām biometriskie dati tiks izmantoti arī robežpārbaudes procesā, lai pārbaudītu, vai attiecīgā persona ir tā pati persona, kam tika izsniegta vīza.

Paplašināta VIS, ietverot *EES* un *RTP*, nav vēlams risinājums trīs iemeslu dēļ. Pirmkārt, pastāv datu aizsardzības problēmas, un sistēmā, kurā ir informācija par vīzu turētājiem un personām, kam nav nepieciešama vīza, ir iespējama funkciju pārbīde. Otrkārt, VIS jaudas esošos ierobežojumus varētu novērst, tikai veicot būtiskus papildu ieguldījumus. Treškārt, ierobežojumi saistībā ar konkrētiem mērķiem neļautu VIS uzglabāt datus par trešo valstu valstspiederīgajiem, kam nav nepieciešama vīza. Neraugoties uz to, izstrādājot viedrobežu sistēmu, varētu lietpratīgi izmantot iespējamo sinerģiju ar tehniskajām iekārtām, kas kalpo VIS mērķiem.

3.1.2. Šengenas informācijas sistēma (*SIS*)

Paļaušanās uz to, ka *SIS* brīdinātu par personām, kas pārsniegušas atļautās uzturēšanās laiku, nav augstu vērtējama. Tas nepalīdzēs identificēt personas, kas atrodas Šengenas zonā un kas pārsniegušas atļautās uzturēšanās laiku. Galvenais informācijas avots šādu brīdinājumu ievadīšanai būtu pārbaudes, personai izceļojot, kuru laikā robežsargs, pārbaudot spiedogus attiecīgā ceļotāja pasē, var atklāt situāciju, kad ir pārsniegts atļautās uzturēšanās laiks. Tomēr viens atklāts gadījums, kad ir pārsniegts atļautās uzturēšanās laiks, nevar būt par pamatu tam, lai attiecībā uz minēto personu izdotu ieceļošanas aizliegumu uz noteiktu laikposmu. Pieņemot lēmumu par to, vai izsniegt personai vīzu un atļaut tai šķērsot ārējo robežu, būtu jāņem vērā attiecīgās personas ceļošanas vēsture kopumā un visi pārējie būtiskie apstākļi.

SIS (un nākamās *SIS II*) izmantošana tādējādi nav alternatīva ieceļošanas/izceļošanas sistēmai.

3.1.3. Papildu informāciju par pasažieri un pasažieru datu reģistrs

Dati, kas tiek vākti par ceļotājiem, izmantojot papildu informāciju par pasažieri (*API*) un pasažieru datu reģistru (*PDR*), nav tieši noderīgi iecelšanas/izceļšanas sistēmai un reģistrēto ceļotāju programmai.

Pārvadātājiem ir pienākums paziņot *API* datus pēc dalībvalsts robežkontroles iestādes pieprasījuma, lai pastiprinātu robežkontroli un cīnītos pret nelegālo migrāciju. Pasažieru datus pārsūta, kad ir pabeigta reģistrācija. Tā kā iesniegtie dati ir pārāk ierobežoti un lielākajā daļā gadījumu tiek nosūtīti jau pēc izlidošanas, tie neļauj veikt nekādu atbilstīgu iepriekšēju pārbaudi, kas ļautu izmantot atvieglotas robežkontroles procedūras. Datus savāc no pārvadātāja vai arī ceļotājs tos ievada pats; tādēļ datu kvalitāte neatbilst iecelšanas/izceļšanas sistēmas vai reģistrēto ceļotāju programmas prasībām. Turklāt sistēmu nav iespējams piemērot uz sauszemes robežām.

PDR datus gaisa pārvadātāji savāc un iesniedz dalībvalsts kompetentajām iestādēm, jo īpaši tiesībsardzības iestādēm. Datus savāc tajā brīdī, kad pārvadātāja rezervēšanas sistēmā tiek rezervēts lidojums. *PDR* datu mērķis ir cīnīties pret terorismu un smagiem noziegumiem; *PDR* nav robežkontroles instruments. Datus nosūta 48 līdz 24 stundas pirms paredzētā izlidošanas laika un tūlīt pēc iekāpšanas slēgšanas. *PDR* dati nav noderīgi iecelšanas/izceļšanas sistēmai un reģistrēto ceļotāju programmai to pašu iemeslu dēļ, kas jau minēti iepriekš. *PDR* nesniedz nekādu apstiprinātu informāciju par to, vai persona faktiski ir šķērsojusi robežu.

3.1.4. Valstu iecelšanas/izceļšanas sistēmas un valstu reģistrēto ceļotāju programmas

Vienpadsmit dalībvalstis¹⁰ šobrīd ievieš valsts iecelšanas/izceļšanas sistēmas, kas sistemātiski vāks visus iecelšanas un izceļšanas reģistrētos datus par trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri šķērso attiecīgās valsts ārējās robežas. Iecelšanas un izceļšanas reģistrētos datus var salīdzināt tikai gadījumā, ja persona likumīgi izceļo no *tās pašas* dalībvalsts, kurā viņa ir iecēļojusi. Šīs valstu sistēmas nav savienotas ar līdzīgām sistēmām citās dalībvalstīs.

Dažas dalībvalstis paātrina robežpārbaudes ES pilsoņiem, ieviešot automatizētas robežpārbaudes (piemēram, pamatojoties uz e-pasēm) vai izveidojot citas sistēmas iepriekš reģistrētiem ceļotājiem¹¹. Septiņas dalībvalstis ir ieviesušas sava veida valsts *RTP* ES pilsoņiem¹².

Šīs sistēmas nevar izmantot attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem. Spēkā esošie ES noteikumi paredz, ka robežsargiem ir jāveic pārrunas ar ceļotāju un ar roku jāiespiež spiedogs viņa ceļošanas dokumentā - tie ir procesi, ko nevar automatizēt.

Tādējādi vienīgās esošās iniciatīvas, kas attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem, paredz pusautomatizētas robežpārbaudes, t.i., automatizētu izeju un manuāla elementa apvienojumu, kas kā daļu no rūpīgas robežpārbaudes ietver spiedoga iespiešanu un iespēju uzdot jautājumus.

¹⁰ Somija, Igaunija, Latvija, Lietuva, Polija, Slovākija, Ungārija, Rumānija, Bulgārija, Kipra, Portugāle.

¹¹ Vācija, Spānija, Francija, Nīderlande, Portugāle, Somija un Apvienotā Karaliste.

¹² Piemēram, šāda veida programmas ir Nīderlandei (*Privium*), Francijai (*PARAFES*), Apvienotajai Karalistei (*Iris*) un Vācijai (*ABG*).

Vēl viens ierobežojums ir tāds, ka dalība valsts *RTP* vienā dalībvalstī neļaus ceļotājam atviegloti šķērsot robežu citā dalībvalstī. Trešās valsts valstspiederīgais, kas bieži ceļo uz vairākām dalībvalstīm, katru gadu būtu spiests pieteikties dalībai valsts *RTP* katrā dalībvalstī, un tas būtu dārgi un radītu lielu apgrūtinājumu.

3.1.5. Ceļošanas atļaujas elektroniskā sistēma (*ESTA*)

Šāda sistēma nozīmētu to, ka ceļotājam internetā būtu jāpiesakās, lai saņemtu ceļošanas atļauju, pamatojoties uz noteiktiem kritērijiem. Pētījumā, kas tika veikts Komisijas uzdevumā, tika apskatīti četri risinājumi ES *ESTA*:

- *ESTA* trešo valstu valstspiederīgajiem, kam nav nepieciešama vīza;
- *ESTA* dažām valstīm, kuru valstspiederīgie ir personas, kam nav nepieciešama vīza;
- *ESTA* apvienojums ar elektroniskajām vīzām;
- vīzas prasības aizstāšana ar *ESTA*.

Pamatojoties uz pētījuma rezultātiem, Komisija uzskata, ka no *ESTA* izveides trešo valstu valstspiederīgajiem, kam nav nepieciešama vīza, šajā posmā būtu jāatsakās, jo iespējamie ieguldījumi dalībvalstu drošības pastiprināšanai neattaisnotu nedz personas datu vākšanu tādā mērogā, nedz finansiālās izmaksas, nedz arī ietekmi uz starptautiskajām attiecībām. Attiecībā uz vīzas prasības pakāpenisku aizstāšanu ar ES *ESTA*, tā nešķiet paveicama pārredzamā nākotnē, ņemot vērā grūtības migrācijas riska novērtēšanā un problēmas saistībā ar interneta piekļuvi un elektroniskās identifikācijas izmantošanu. Turklāt, lai izveidotu *ESTA*, kā priekšnoteikums ir nepieciešama pilnībā funkcionējoša *EES*.

Ir skaidrs, ka neviena ES *ESTA* nav alternatīva ieceļošanas/izceļošanas sistēmai, jo to nevar izmantot tam, lai uzraudzītu faktiskos robežšķērsošanas gadījumus. Tāpat tā nav noderīga šādas robežšķērsošanas atvieglošanai, jo biometrisku datu izmantošana padarītu elektronisko pieteikumu iesniegšanas sistēmu nepraktisku. Turklāt saskaņā ar *RTP* pamatprincipu uz reģistrētiem ceļotājiem principā nebūtu jāattiecinā *ESTA* prasība.

Attiecībā uz ieguldījumu, ko ES *ESTA* varētu dot kopējās vīzu politikas turpmākajā attīstībā, Komisija plāno atgriezties pie šā jautājuma vēlāk, kā tas paredzēts Stokholmas programmā. Tādēļ šajā posmā tā neturpinās sagatavošanas darbus pie ES *ESTA* izstrādes.

3.2. Īpašu sistēmu izveide: *EES* un *RTP*

Iepriekšējā nodaļā tika aprakstīts, kādēļ ar esošajām sistēmām un instrumentiem nevar sasniegt viedrobežu mērķus. Šajā nodaļā tiks apskatīts, kādas ir sekas un attiecīgā gadījumā - izmaksas, priekšrocības un risinājumi, izstrādājot *EES* un *RTP*.

3.2.1. Tiesiskie aspekti

Abas sistēmas izveidotu ar regulām, pamatojoties uz LESD 77. pantu (un tādējādi nepieciešams, ka Eiropas Parlaments un Padome tās pieņem ar parasto likumdošanas procedūru). Attiecībā uz abām sistēmām būtu jāgroza Šengenas Robežu kodeksa¹³ noteikumi par personu robežpārbaudēm.

¹³ Regula (EK) Nr. 562/2006.

3.2.2. Tehniskie aspekti

Viedrobežu sistēmas ieviešanas priekšnoteikums ir pilnībā funkcionējoša un attīstīta VIS. Patiesi, *EES* un *RTP* varētu maksimāli izmantot esošās sistēmas un instrumentus, piemēram, biometrisko datu salīdzināšanas sistēmu, kas ir VIS pamatā, un pirkstu nospiedumu skeneri, ko izmanto šajā sistēmā.

No tiesiskā un tehniskā viedokļa varētu būt iespējams sākt ar ieceļošanas/izceļošanas sistēmu un pēc tam reģistrēto ceļotāju programmu. Tomēr tā būtu vienusēja ES robežu pārvaldības politikas attīstība, jo tā tikai pastiprinātu drošību, neatvieglot ceļošanu trešo valstu valstspiederīgajiem. Attiecībā uz *RTP*, atvieglošana ir saistīta ar automatizētās robežkontroles plašāku izmantošanu. Vienīgais veids, kā uzraudzīt reģistrēto ceļotāju atļautās uzturēšanās laiku, vienlaikus nodrošinot pilnībā automatizētu robežkontroli, būtu ieceļošanas un izceļošanas datumu elektroniska reģistrēšana. Tam vajadzētu notikt ES līmenī, lai varētu salīdzināt vienā dalībvalstī veiktu ieceļošanas ierakstu ar citā dalībvalstī veiktu izceļošanas ierakstu. Tādēļ *RTP* izveide faktiski ir atkarīga no *EES* izveides. Tāpat ir iespējams būtiski ietaupīt uz kopējo izstrādes izmaksu rēķina, ja abas sistēmas tiek veidotas vienlaicīgi, izmantojot līdzīgu infrastruktūru centrālajā līmenī (skatīt 1. pielikumu).

Izstrādājot sistēmas, būs jāizdara izvēle vairākās būtiskās jomās:

3.2.2.1. Centralizētas vai decentralizētas sadarbspējīgas sistēmas

Centralizētā struktūrā ietilpst centrālā datubāze un tai pievienotās dalībvalstu saskarnes, savukārt decentralizētā struktūrā ir jāizveido 27+ valstu sistēmas un tās savstarpēji jāsavieno.

EES gadījumā ieceļošanas un izceļošanas informācijas elektroniska reģistrēšana centrālā līmenī ļautu automātiski aprēķināt atļautās uzturēšanās ilgumu personai, un tā vienlaikus sniegtu visām dalībvalstu iestādēm precīzu informāciju par to, kur persona ir ieceļojusi Šengenas zonā un kur viņa no zonas ir izceļojusi. Reģistrējot ieceļošanas un izceļošanas informāciju valsts līmenī, vispirms šī informācija būtu jāpavairo citās 27+ valstu sistēmās, lai visās tajās atjauninātu salīdzināmos ierakstus par ieceļošanu un izceļošanu. Tas varētu būt liels slogs un laika patēriņš gadījumos, kad personas ieceļo Šengenas zonā un izceļo no tās caur dažādām dalībvalstīm.

Līdzīgi *RTP* gadījumā decentralizēta struktūra nozīmētu to, ka ceļotāju reģistrētu valsts sistēmā un tad ierakstu pavairotu citās 27+ valstu sistēmās, lai ņemtu vērā to, ka ceļotājs var ieceļot Šengenas zonā, izmantojot jebkuru Šengenas robežšķērsošanas vietu.

Jāsecina, ka decentralizēta struktūra tehniski nebūtu efektīva.

3.2.2.2. *RTP*: datu uzglabāšana centralizēti vai decentralizēti?

Ir divi pamatrisinājumi, kā uzglabāt reģistrēto ceļotāju datus - datus, kam jābūt pieejamiem jebkurā Šengenas zonas robežšķērsošanas vietā, lai varētu automatizēti pārbaudīt ceļotāja identitāti: saglabāt burcīparu datus un biometriskos datus centrālā datubāzē vai ceļotājam izsniegtā marķierī.

Abiem risinājumiem ir priekšrocības un trūkumi no datu aizsardzības un datu drošības viedokļa. Izmantojot marķierus, nebūtu jāveido centrāla datubāze ES līmenī. Tomēr tam ir būtiski trūkumi risku dēļ, kas saistīti ar marķieru aizmiršanu, nozaudēšanu vai nozagšanu, kā arī klonēšanu. Risinājums, izmantojot marķieri, būtu arī jāapvieno ar noteiktu datu

uzglabāšanu datubāzē, lai varētu nodrošināt pieteikumu un marķieru vispārējo pārvaldību. Saskaņā ar nesenām aplēsēm, lai arī risinājuma, izmantojot marķieri, izstrādes kopējās izmaksas būtu par apmēram 30 miljoniem euro mazākas, vidējā termiņā un ilgtermiņā tā izmantošana izrādītos dārgāka, jo radītu dalībvalstīm augstākas darbības izmaksas apmēram 20 miljonu euro gadā apmērā (visām dalībvalstīm kopā)¹⁴.

Iespēja, kā izvairīties no negatīvajām sekām un apvienot šo divu risinājumu priekšrocības, būtu censties apvienot centrālu datubāzi ar marķieri, kurā būtu tikai unikāls identifikators (t.i., pieteikuma numurs), ko izsniedz reģistrētajam ceļotājam. Burtciparu datus un biometriskos datus uzglabātu centrāli, bet nošķirti un ar atsevišķām un atšķirīgām piekļuves tiesībām nozīmētām kompetentajām iestādēm. Biometriskie dati būtu saistīti ar marķiera unikālo identifikatoru un tos izmantotu vienīgi, lai pārbaudītu ceļotāja identitāti robežšķērsošanas gadījumā.

Šis trešais risinājums samazina trūkumus no datu aizsardzības un datu drošības viedokļa, kas raksturīgi pārējiem risinājumiem, bet tā izstrāde ir par apmēram 50 miljoniem euro dārgāka, nekā risinājums ar centralizēto reģistru.

3.2.2.3. *EES*: ar vai bez biometriskajiem datiem, un kāda veida datiem?

Sistēma varētu reģistrēt tikai burtciparu datus (piemēram, vārdu, valstspiederību un pases numuru) vai arī ietvert biometriskos identifikatorus.

Biometrisko datu iekļaušana palīdzētu sistēmai identificēt personas bez dokumentiem, kam nav nepieciešama vīza (jo vīzu turētājus var identificēt, izmantojot VIS). Tā nodrošinātu arī ieceļošanas un izceļošanas ierakstu precīzāku salīdzinājumu (piemēram, attiecībā uz personām, kas ceļo ar divām pasēm), piesaistot ceļošanas vēsturi noteiktai personai, pamatojoties uz unikālu informāciju, ko uzrāda biometriskais identifikators.

No otras puses, zināma negatīva ietekme uz robežšķērsošanai nepieciešamo laiku varētu rasties tādēļ, ka tiks pieprasīti biometriskie dati no visiem ceļotājiem, kam nav nepieciešama vīza.

Tādēļ labākais ceļš turpmākai virzībai būtu uzsākt pirmo kārtu tikai ar burtciparu datiem. Biometriskos identifikatorus varētu aktivēt kādā turpmākā posmā, pamatojoties uz pirmā novērtējuma rezultātiem attiecībā uz sistēmas vispārējo ietekmi un robežu pārvaldību. Izstrādes izmaksas šāдай pārejas posma pieejai kopumā ir salīdzināmas ar izmaksām, iesaistot biometriskos datus jau no paša sākuma, un tikai nedaudz lielākas, savukārt izvēle sākumposmā izslēgt biometriskos datus vēlāk ir neatgriezeniska.

Attiecībā uz biometriskā identifikatora izvēli saskaņā ar identifikatoru, ko izmanto *EURODAC*, *VIS*, *SIS II*, pasēs un uzturēšanās atļaujās, visizplatītākais un uzticamākais identifikators ir pirkstu nospiedumi un (arī gadījumos, kad pirkstu nospiedumi nav pieejami) digitāls sejas attēls. Šī izvēle nozīmētu arī to, ka pilnībā varētu izmantot jau uzstādītas iekārtas, tādējādi panākot būtisku ietaupījumu.

¹⁴ Aplēses attiecas uz 28 valstīm – 22 dalībvalstīm un 3 asociētajām valstīm, kas pašlaik pilnībā ir Šengenas zonas dalībnieces, un Rumāniju, Bulgāriju un Lihtenšteinu.

3.2.3. Izmaksas

Sistēmu izstrādes izmaksas ietekmēs tas, kurš ieviešanas risinājums tiks izvēlēts un jo īpaši tas, vai sistēmas izstrādās kopā vai atsevišķi. Kamēr tiek gaidīti ietekmes novērtējuma secinājumi un finanšu pārskats, kas tiks pievienots jaunajiem tiesību aktu priekšlikumiem par *EES* un *RTP*, var atzīmēt, ka sākotnējā ieguldījuma izmaksas jebkurā gadījumā būs ievērojamas. Skatīt 1. pielikumu.

EES izstrādes izmaksas kopumā (trim gadiem) varētu būt ap 200 miljoniem euro. Vairāk nekā 75 % šo izmaksu ir saistīti ar nepieciešamās infrastruktūras izstrādi un izveidi katrā dalībvalstī. Darbības izmaksas gadā varētu būt apmēram līdz 100 miljoniem euro, un līdzīga būtu izmaksu daļa valstu līmenī.

Attiecībā uz *RTP* aprēķini ir līdzīgi, lai arī izmaksas par šo sistēmu vairāk ietekmē tas, kurš risinājums ieviešanai tiks izvēlēts; tas attiecas uz kopējām izmaksām un jo īpaši uz to izmaksu daļu, kas saistīta ar ieguldījumiem un darbībām attiecīgi valstu un Eiropas līmenī.

Šajos aprēķinos nav iekļautas izmaksas par to, lai izskatītu pieteikumus reģistrētā ceļotāja statusa piešķiršanai: reģistrēto ceļotāju programmas ieviešana paredzētu pieteikuma nodevu, no kuras būtu jāsedz administratīvās izmaksas par *RTP* pieteikumu izskatīšanu dalībvalstīs.

Reģistrēto ceļotāju programmas ieviešana praksē nozīmētu arī to, ka dalībvalstīm būtu jāpalielina ieguldījumi, uzstādot automatizētas izejas pie robežas. Par šādu izeju uzstādīšanas vietām un skaitu nebūtu jālemj Eiropas līmenī, un tādējādi kopējās izmaksas varēs aplēst tikai tad, kad dalībvalstis būs pieņēmušas lēmumu par šo izeju kopēju skaitu. Tomēr Komisija mudinās dalībvalstis ierīkot šādas izejas, kur tas vien ir iespējams un lietderīgi, lai praksē palielinātu *RTP* priekšrocības. Ieguldījumus šo izeju ierīkošanai varētu līdzfinansēt no nākotnē izveidojamā Iekšējās drošības fonda, ievērojot dažus nosacījumus.

Būtiskās izmaksas, kas paredzētas šajā posmā, būtu jāskata vienlaikus ar priekšrocībām: piemēram, automatizējot būtisku daļu no visiem robežšķērsošanas gadījumiem, *RTP* varētu par apmēram 40 % (kas atbilst 500 miljoniem euro gadā) samazināt robežkontrolei nepieciešamos resursus. Pat tad, ja aprēķina pamatā ir pieticīgāki ietaupījumi 250 miljonu euro gadā apmērā, dalībvalstis varētu gūt neto izmaksu ietaupījumus jau pēc otrā darbības gada¹⁵.

Piešķirumā, kas laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam Komisijas priekšlikumos par nākamo daudzgadu finanšu shēmu ir ierosināts Iekšējās drošības fondam, ir ņemta vērā arī abu sistēmu izveide, izstrāde un sākotnējā darbība. To izmaksu apmērs un daļa, ko vajadzētu segt no ES budžeta un kas radušās valsts līmenī jauno sistēmu izstrādē un/vai darbībā, vēl būs jānovērtē un jāapspriež ar Eiropas Parlamentu un Padomi.

3.2.4. Ieviešana praksē: efektivitātes un ietekmes novērtējums

Pagājušā gada paziņojumā “Pārskats par informācijas pārvaldību brīvības, drošības un tiesiskuma jomā”¹⁶ tika paredzēti nosacījumi, ko Komisija piemēros ikvienai jaunai informācijas pārvaldības sistēmai. Paziņojumā noteikts, ka izstrādi nesāk, iekams sistēmas

¹⁵ Komisijas dienestu aprēķini, kuru pamatā ir to dalībvalstu pieredze un sniegtie dati, kurās jau notiek *RTP* izmēģinājuma projekti.

¹⁶ COM (2010) 385 galīgā redakcija.

pamatā esošajos tiesību aktos nav noteikts tās mērķis, darbības joma, funkcijas un tehniskie dati. Komisija nosaka arī būtiskus procesa principus¹⁷, lai tie kalpotu par standartu šajā jomā.

Visbūtiskākais princips, lai novērtētu ieceļošanas/izceļošanas sistēmu, pirmkārt būtu nepieciešamība. Apstākļi, ka ieceļošanas/izceļošanas sistēma kā tāda varētu atrisināt problēmu saistībā ar uzraudzību, kā reģistrētie ceļotāji ievēro atļautās uzturēšanās laiku, pats par sevi nav pietiekams pamatojums, lai izveidotu *EES*, jo nepieciešams uzglabāt visu ceļotāju ieceļošanas un izceļošanas datus. Turklāt tā rezultātā uzglabājamo datu apjoms būtu ievērojams.

Ieceļošanas/izceļošanas sistēmai vajadzētu ļaut palielināt to gadījumu skaitu, kad trešo valstu valstspiederīgie, kuri uzturas nelikumīgi, tiek sekmīgi atgriezti, jo sistēma identificēs tās personas, kas pārsniegušas atļautās uzturēšanās laiku. Tomēr būs grūti paredzēt, kāds rezultātā būs faktiski aizturēto personu skaits. Tomēr iespējamā ietekme ir jāsalīdzina ar šā brīža situāciju, kad atbildīgo valsts iestāžu rīcībā vispār nav datu par personām, kas pārsniegušas atļautās uzturēšanās laiku. Tāpat sistēma būtu jāizmanto saistībā ar citiem pasākumiem, jo īpaši identitātes pārbaudēm Šengenas zonas teritorijā un iespēju identificēt personas bez dokumentiem, izmantojot *VIS*.

Visbeidzot, ieceļošanas/izceļošanas sistēma sniegs priekšrocības tādējādi, ka ļaus veidot politiku, kas vairāk ir balstīta uz pierādījumiem, piemēram, attiecībā uz vīzu politiku un vīzu atvieglotu izsniegšanu, kā arī ar dažām kaimiņvalstīm īstenojot partnerību migrācijas, mobilitātes un drošības jomā. Var uzskatīt, ka ES ir atbildīga par pamatojuma sniegšanu, kādēļ, piemēram, tiek uzturēta spēkā prasība, ka noteiktas trešās valsts valstspiederīgajiem ir nepieciešama vīza, parādot, ka pastāv problēma saistībā ar to, ka personas pārsniedz atļautās uzturēšanās laiku, un/vai kādēļ tiek atjaunots vīzu režīms gadījumos, kad tiek ļaunprātīgi izmantots bezvīzu režīms.

Visbūtiskākais princips reģistrēto ceļotāju programmai būtu, pirmkārt, precīza risku pārvaldība. Iepriekšējai pārbaudei jābūt pietiekami rūpīgai, lai kompensētu atvieglojumus robežpārbaudes procesā. Otrs pamatprincips šai programmai būtu finansiālais izdevīgums. Mērķim vajadzētu būt atvieglot ceļošanu lielākam personu skaitam; tādēļ atbilstības kritērijiem vajadzētu būt plašiem, savukārt iepriekšējās pārbaudes kritērijam ir jānodrošina augsts drošības līmenis.

3.2.5. Datu aizsardzība

Savienības tiesību aktos par personas datiem ir jāievēro principi, kas noteikti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā un jo īpaši tās 7. un 8. pantā. *EES* un *RTP* ir jāievēro visu ceļotāju pamattiesības, tostarp viņu tiesības uz datu aizsardzību tādā pašā apmērā. Tādēļ tiesību aktiem par viedrobežām ir jāatbilst tiesību aktiem un principiem par personas datu aizsardzību. Tas apstākļi vien, ka sistēmas ir lietderīgas, nav pietiekams pamatojums *EES* un *RTP* sistēmu ieviešanai. Sistēmām, kas skar pamattiesības, tostarp tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību un datu aizsardzību, ir jāatbilst standartam, ka tās ir nepieciešamas demokrātiskā sabiedrībā un atbilst samērīguma principam. Turklāt datu apstrāde būtu jāatļauj tādā apmērā, kādā tā ir nepieciešama, lai sasniegtu sistēmas mērķus. Integrēta privātuma principam vajadzētu būt vienam no galvenajiem principiem, izstrādājot *EES* un *RTP*.

¹⁷ (1) Pamattiesību, jo īpaši tiesību uz privātumu un datu aizsardzību, nodrošināšana; (2) nepieciešamība; (3) subsidiaritāte; (4) precīza risku pārvaldība; (5) finansiālais izdevīgums; (6) augšupēja politikas izstrāde; (7) skaidra atbildības sadale; (8) un pārskatīšana un turpināmība.

Ierosināto risinājumu, kurā *RTP* mērķiem marķieri apvieno ar centralizēti uzglabātiem datiem, kā aprakstīts 3.2.2.2. sadaļā, varētu uzskatīt par piemēru šā principa īstenošanai praksē.

EES un *RTP* datus vāktu un apstrādātu vienīgi nozīmētas kompetentas vīzu un robežkontroles iestādes konsulāros dienestos un robežšķērsošanas vietās tāda apmērā, kādā tas nepieciešams to uzdevumu izpildei. Piekļuve datiem būtu stingri noteikta un ierobežota atbilstīgi spēkā esošajiem ES un valstu tiesību aktiem attiecībā uz privātuma un datu aizsardzību. Informāciju par visām datu apstrādes darbībām reģistrētu un saglabātu, un tā būtu pieejama datu aizsardzības uzraudzībai. Tiktu ieviesti pasākumi labojumu veikšanai, lai nodrošinātu to, ka ceļotāji var pārbaudīt un nepieciešamības gadījumā izlabot datus savā reģistrētā ceļotāja pieteikumā vai savā ieceļošanas/izceļošanas reģistrā. Tiktu veikti pasākumi, lai nodrošinātu datu drošu uzglabāšanu un nepieļautu nekādu to ļaunprātīgu izmantošanu. Datu apstrādi, ciktāl tajā ir iesaistītas ES iestādes un struktūras, uzraudzītu Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs, un valstu datu aizsardzības iestādes – ciktāl tajā ir iesaistītas dalībvalstu iestādes. Tiesībaizsardzības iestāžu piekļuvi (*EES*) varētu paredzēt vienīgi gadījumos, kas ir skaidri noteikti turpmākos ES tiesību aktos, un ievērojot tos pašus stingros noteikumus.

4. NĀKAMIE PASĀKUMI

Savienībai ir jāturpina uzlabot savu ārējo robežu pārvaldību. Viedrobežu koncepcija, kas izklāstīta šajā paziņojumā, varētu būt daļa no šā darba.

EES ieviešana nodrošinātu ES precīzus datus par ceļotāju plūsmām, kas ieceļo Šengenas zonā un izceļo no tās visos tās ārējo robežu posmos, kā arī par personām, kas pārsniegušas atļautās uzturēšanās laiku. Ar pierādījumiem pamatots novērtējums par vīzu režīma liberalizācijas pasākumiem, nolīgumi par vīzu atvieglotu izsniegšanu un ceļveži turpmākām šādām iniciatīvām kļūtu iespējami. Apvienojumā ar *VIS* tas padarītu efektīvākus Savienības centienus risināt nelegālās migrācijas problēmas un palielināt to gadījumu skaitu, kad personas, kas uzturas nelikumīgi, tiek sekmīgi atgrieztas.

RTP ļautu 4 līdz 5 miljoniem ceļotāju gadā¹⁸ robežu šķērsot ātrāk, kā arī kalpotu par pamatu lielākiem ieguldījumiem automatizētas robežkontroles tehnoloģijās galvenajās robežšķērsošanas vietās. Pamatojoties uz to dalībvalstu pieredzi, kas ir izmēģinājušas automatizēto robežkontroli attiecībā uz ES pilsoņiem, vidējo robežšķērsošanas laiku var samazināt no pašreizējām 1-2 minūtēm līdz 30 sekundēm. Lai arī daudzas trešās valstis veic ieguldījumus automatizētas robežkontroles tehnoloģijās, neviena nav spērusi soli, kas būtu līdzvērtīgs ES *RTP*, kā izklāstīts šajā paziņojumā: piedāvājot vienkāršotu automatizētu robežšķērsošanu katram trešās valsts valstspiederīgajam, kas atbilst noteiktajiem iepriekšējās pārbaudes kritērijiem, sniedzot redzamu apstiprinājumu tam, ka ES ir atvērta pasaulei un apņēmusies veicināt ceļošanu un pārrobežu kontaktus, tostarp darījumiem.

Pamatojoties uz šajā ziņojumā piedāvāto risinājumu sākotnējo novērtējumu un neskarot pilnu ietekmes novērtējumu, kas tiks pievienots konkrētiem priekšlikumiem, šķiet, ka labākais ceļš virzībai uz priekšu ietver ieceļošanas/izceļošanas sistēmas un reģistrēto ceļotāju programmas vienlaikus izstrādi, lai aktivētu biometrisku datu izmantošanu ieceļošanas/izceļošanas sistēmā pēc pārejas posma beigām, un reģistrēto ceļotāju programmai izmantotu marķiera un centrālas

¹⁸ Pamatojoties uz pieņēmumu, ka 20 % no visām personām, kam izsniegta vairākkārtējas ieceļošanas vīza (apmēram 10 miljoni gadā), un līdzvērtīgs skaits personu, kam nav nepieciešama vīza, pieteiktos iegūt reģistrēta ceļotāja statusu.

datubāzes apvienojumu. Biometriskā identifikatora izvēle abām sistēmām būs pirkstu nospiedumi un digitāls sejas attēls, sekojot jau izdarītajai izvēlei attiecīgajos ES tiesību aktos, ko Eiropas Parlaments un Padome jau pieņēmuši attiecībā uz *EURODAC*, *VIS*, *SIS II*, pasēm un uzturēšanās atļaujām.

Tomēr jāuzsver, ka darbs pie *EES* un *RTP* izstrādes netiks veikts, kamēr Eiropas Parlaments un Padome nebūs pieņēmuši sistēmu juridisko pamatu, kurā skaidri noteikta to specifiskācija. Turklāt, lai nodrošinātu visaugstāko kvalitāti un samazinātu iespējamus riskus, piemēram, tos, kas radušies *SIS II* un *VIS* izstrādes laikā, jaunizveidotā IT Aģentūra būs atbildīga par sistēmu izstrādi un darbības pārvaldību.

Jauno sistēmu nozīmīgums prasītu būtiskus ES un dalībvalstu ieguldījumus IT izstrādes un valsts izdevumu jomā, kā arī ievērojamus centienus nodrošināt visaugstākā līmeņa standartus personas datu aizsardzībai. Turpmākajā sistēmu izstrādē ir jāņem vērā arī citu liela mēroga IT projektu, piemēram, *SIS II* un *VIS*, izstrādē gūtās mācības. Vienlaikus jaunās sistēmas piedāvātu ievērojamas iespējas veicināt to, ka tiek sasniegts divkāršais mērķis: pastiprināt drošību un atvieglot robežšķērsošanu. Turklāt ņemot vērā to, ka gaidāms trešo valstu valstspiederīgo skaita palielinājums, tostarp tādu, kam nav nepieciešama vīza, sistēmas varētu ļaut dalībvalstīm nodrošināt efektīvu robežšķērsošanu, neradot tām nereālas un ļoti lielas izmaksas saistībā ar darbinieku skaita palielināšanu.

ES ir jāgatavojas, lai varētu risināt problēmas saistībā ar pieaugošo ceļotāju skaitu pasaulē, kas aizvien vairāk globalizējas. Jaunas tehnoloģijas varētu sniegt jaunas iespējas šo problēmu risināšanai. Komisija ar cerībām raugās uz turpmākām apspriedēm ar Eiropas Parlamentu, Padomi un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju un gatavojas 2012. gada pirmajā pusē iesniegt *EES* un *RTP* priekšlikumus.

Pielikums – Aplēstās sistēmu izmaksas

Vairāku risinājumu izmaksu pilns novērtējums tiks iekļauts ietekmes novērtējumā, ko pievienos konkrētiem priekšlikumiem. Pamatojoties uz pētījumu, kas Komisijas uzdevumā tika veikts 2010. gadā, tabulā ir izklāstītas vienreizējās izstrādes izmaksas vienam risinājumam, darbības regulārās izmaksas gadā un kopējās izmaksas par trim izstrādes gadiem, kam seko pieci darbības gadi. Tās pamatā ir risinājums, kas paredz ieviest *RTP*, saglabājot burtparādu datus marķierī un biometriskos datus - centrālā glabātavā, un ieviest *EES* kā centralizētu sistēmu, vēlāk pievienojot tai biometriskos datus.

Komisija tiesību aktu priekšlikumus varētu iesniegt 2012. gadā; ja likumdevēji tiem piekristu līdz 2014. gadam, sistēmu izstrādi varētu sākt 2015. gadā. Šīs aplēses ir tikai orientējošas. To lēmumu rezultātā, kas likumdevējiem jāpieņem attiecībā uz sistēmu veidu, izmaksas varētu palielināties vai samazināties.

	Vienreizējās izstrādes izmaksas centrālā un valstu līmenī (3 izstrādes gadi) (miljoni euro)	Darbības izmaksas gadā centrālā un valstu līmenī (5 darbības gadi) (miljoni euro)	Kopējās izmaksas centrālā un valstu līmenī (miljoni euro)
<i>RTP</i> : Risinājums – saglabāt datus (unikālu numuru) marķierī un (biometriskos datus un pieteikuma datus) centrālā glabātavā	207 (Dalībvalstīm – 164 – centrāli – 43)	101 (Dalībvalstīm – 81 – centrāli – 20)	712
<i>EES</i> : Risinājums – centralizēta sistēma, kam biometriskos datus pievienos vēlāk	183 (Dalībvalstīm – 146 – centrāli – 37)	88 (Dalībvalstīm – 74 – centrāli – 14)	623

Tomēr kopējās izmaksas būtu par 30 % mazākas, ja abas sistēmas izveidotu vienlaikus (t.i., uz vienas un tās pašas tehniskās platformas).